

۱۶۲۴۶۸۰

السلامة العامة

حدود صلاحیت پلیس بین الملل جنایی (اینترپل)

مؤلف :

عطاءاله محمدخانی

سرشناسه	: محمدخانی، عطاءاله، ۱۳۴۷ -
عنوان و نام پدیدآور	: حدود صلاحیت پلیس بین الملل جنایی (اینترنل) / مولف عطاءاله محمدخانی.
مشخصات نشر	: تهران : گروه آموزشی مدرس: سنجش و دانش، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۸۷-۴۸-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۳۸ - ۱۴۴.
موضوع	: پلیس بین المللی -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	: Case studies International Police -- Iran --
موضوع	: سازمان بین المللی پلیس جنایی
موضوع	: International Criminal Police Organization
موضوع	: اجرای قانون -- همکاری های بین المللی -- نمونه پژوهی
موضوع	: Law enforcement -- International cooperation -- Case studies
موضوع	: استرداد مجرمین -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	: Extradition-- Iran -- Case studies
زده بندی کنگره	: ۳۷۷ / الف ۱۳۹۷ م / ۵۸۲
زده بندی دیوبی	: ۵۸۲ ۹۵۵ ۳۴۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۷۷۵۵۰

عنوان: حدود صلاحیت پلیس بین الملل جنایی (اینترنل)

مولف: عطاءاله محمدخانی

ناشر: انتشارات راه دکتری: سنجش و دانش

توبت چاپ: اول، ۱۳۹۷

صفحه آرای: مهتاب دوستی

طراح جلد: مهتاب دوستی

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰,۰۰۰ ریال

کلیه حقوق مادی و معنوی برای مولف محفوظ می باشد

www.rezomephd.ir

www.sanjesh.ir

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه:	۱
ضرورت و اهمیت بحث:	۵
پیشینه تاریخی بحث:	۶
ابزار و روش جمع‌آوری داده‌ها:	۱۲
شیوه‌های تحلیل اطلاعات:	۱۲
سازمان دهی: نامه:	۱۲
بخش اول:	۱۴
کلیات:	۱۴
مقدمه:	۱۵
گفتار اول: تبیین مفاهیم واژگان و اختصار جدیدی:	۱۵
گفتار دوم: پیشینه تاریخی تشکیل انجمن:	۲۰
۱- ماهیت انجمن:	۲۴
۲- علائم و اختصاصات انجمن:	۲۵
۳- اهداف تشکیل انجمن:	۲۶
گفتار سوم: ساختار و تشکیلات انجمن:	۲۷
مجمع عمومی بعنوان عالیترین رکن انجمن:	۲۸
الف) نامه مجمع عمومی:	۲۸
وظایف مجمع عمومی:	۲۹
نماینده‌های مجمع عمومی:	۳۰
دستور کار مجمع عمومی:	۳۲
لحود اداره مجمع عمومی:	۳۴
چگونگی و انواع تصمیمات مجمع عمومی:	۳۵
انتخابات و اختصایات در مجمع عمومی:	۳۶
کمیته‌های مجمع عمومی:	۳۸

۳۸	رئائهای مجمع عمومی
۳۹	مقررات و مواد نهایی
۳۹	کمیته اجرایی اینترنل
۳۹	تعریف:
۴۰	وظایف کمیته اجرایی:
۴۰	دبیر کل و دبیر خانه کل اینترنل
۴۱	نحوه انتخاب دبیر کل و کارکنان دبیرخانه
۴۳	بخش های تشکیلاتی دهانه دبیر خانه
۵۲	دفاتر مرکزی ملی دفاتر همکاری
۵۲	دفاتر مرکزی ملی به عنوان از ارکان اینترنل
۵۲	دفتر رابط اروپایی
۵۳	دفتر همکاری منطقه ای
۵۴	نقش مشورتی هسته مشاورین
۵۵	بخش دوم
۵۵	وضعیت حقوقی اینترنل
۵۶	مقدمه:
۵۶	کفزار اول: جایگاه اینترنل در حقوق بین الملل
۵۸	اساسنامه و مقررات عمومی اینترنل
۵۹	نورم رعایت اعلامیه جهانی حقوق بشر از جانب اینترنل
۶۱	جنبه سیاسی
۶۳	جنبه نظامی
۶۴	جنبه های مذهبی یا نژادی
۶۴	اینترنل و همکاریهای متقابل با سازمانهای بین المللی
۶۴	اینترنل و سازمان ملل متحد
۶۵	اتحاد موافقتنامه ها با سازمان ملل متحد
۶۵	خصوصیات موافقتنامه
۶۶	حوزه همکاری

۶۷	همکاری و مشاوره
۶۷	تبادل اطلاعات و اسناد
۶۷	همکاری مشترک
۶۷	نماینده‌گی متقابل
۶۸	اجرای موافقتنامه، اصلاح و مدت آن
۶۸	رابطه با ارکان‌های فرعی سازمان ملل متحد
۶۹	اینتربل و سازمانهای تخصصی سازمان ملل متحد
۷۵	کنفرانس دوم، اینتربل و استرداد مجرمین
۷۵	اینتربل و احراز اصل صلاحیت
۷۷	قانون راجع به استرداد مجرمین در ایران
۷۹	شرایط استرداد
۷۹	دولتی که حق تقاضای استرداد دارند
۷۹	موازینی که چند دولت حق تقاضای استرداد دارند
۸۰	نوع جرایم ارتكایی
۸۱	جرایم غیر قابل استرداد
۸۲	وضعیت شخص درخواست شده برای استرداد
۸۴	نحوه اجرای استرداد
۸۴	تشریفات استرداد
۸۵	مشخصات فرد مورد درخواست
۸۷	نکات مهمی که در اتلاف وقت و مکاتبات باید جلوگیری می‌نماید
۸۷	موانع استرداد
۸۷	تفاوت قوانین در کشورهای مختلف
۸۸	رویههای مختلف استرداد در کشورها
۸۸	نتیجه گیری
۹۰	بخش سوم
۹۰	وظایف و عملکرد اینتربل
۹۰	امکان‌پذیر اجراء

۹۱	مقدمه
۹۲	گفتار اول: وظایف ستادی اجرایی اینترنل
۹۳	تأسیس مرکز آموزش و تربیت پلیس بین‌المللی
۹۴	اجلاس‌های قاره‌ای، منطقه‌ای و نشستهای بین‌المللی
۹۵	نقش پژوهش و تحقیقات در توسعه فعالیت‌های اینترنل
۹۶	استفاده از روش‌ها و منابع تحقیق و مطالعه در اینترنل
۹۶	مجله پلیس جهانی بین‌المللی
۹۶	انتشار منظم اطلاعات
۹۷	نامه‌ها و گزارش‌ها
۹۸	گفتار دوم: وظایف اطلاعاتی اینترنل
۹۹	دسته بندی جرائم بین‌المللی به جرائم عمومی و سازمان یافته
۱۰۰	جرائم عمومی
۱۰۵	جرائم علیه اموال
۱۰۷	جرائم سازمان یافته
۱۰۸	ویژگی‌های باندهای تبهکار و جرائم سازمان یافته
۱۰۹	انواع جرائم سازمان یافته
۱۰۹	نقش اینترنل در مبارزه با جرائم بین‌المللی
۱۱۲	اقدامات تأمینی اینترنل
۱۱۲	اقدامات بازدارنده اینترنل
۱۱۲	مبارزه با قاچاق مواد مخدر و روان‌گردان
۱۱۳	تشکیل گروه عملیات و گروه تحقیق و اطلاعات
۱۱۶	بهره‌برداری بین‌المللی از روشی‌ها و تجربیات فرانسوی
۱۱۹	جرائم علیه اطفال
۱۲۰	تطهیر پول‌های نامشروع (پولشویی)
۱۲۱	گروه‌های فسادخانه دار
۱۲۲	نقش اطفال پیام، تأمین اطلاعات، هماهنگی تحقیق و خدمات حقوقی در پیشبرد اهداف اینترنل
۱۲۲	انتقال پیام

۱۲۴	تأمین اطلاعات:
۱۲۴	هماهنگی جهانی:
۱۲۵	خدمات ارزش افزوده:
۱۲۷	ساختار اداره کل پلیس بین‌المللی جایی (اینترپل) در ایران:
۱۲۹	آشنایی با وظایف اینترپل تهران:
۱۲۹	بررسی اتهامات ایرانیان و دلایل ارتکاب جرم آنان در خارج:
۱۳۲	اقدام برای پیدایش اتباع ایرانی مفقود شده در خارج از کشور:
۱۳۵	ساز فعالیت‌ها:
۱۳۶	لرزم تشکیل واحدهای فرعی اینترپل در استانها:
۱۳۶	اقدامات اینترپل در تقویت واحدهای فرعی:
۱۳۷	شرح وظایف افسران بظ اینترپل در فرماندهی انتظامی استانها:
۱۳۹	فهرست منابع و مأخذ:
۱۴۲	ب) منابع مقالات:
۱۴۴	پ) منبع مجموعه قوانین و آیین‌نامه‌ها:
۱۴۶	منابع عربی:
۱۴۶	منابع انگلیسی:

مقدمه:

آنچه اساس تشکیل سازمانی حکومتی بنام پلیس گردید، استقرار نظم و امنیت بود. و به همین دلیل هدف از تشکیل ناجا، استقرار نظم و امنیت و تامین آسایش عمومی و فردی، نگهبانی و پاسداری از دستاوردهای انقلاب اسلامی در چارچوب قانون ناجا در قلمرو کشور جمهوری ایران توصیف شده است.^۱

با این گفت مشاخص می شود استقرار نظم در اولویت سایر وظایف نیروی انتظامی می باشد و چون وزیر کشور نیز بعنوان جانشین فرماندهی کل در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران بوده، عهده دار مسئولیت خطیر تامین امنیت عمومی است. به همین جهت قانونگذار، نیروی انتظامی را سازمانی وابسته به وزارت کشور دانسته است.^۲ و این نقطه اتکاء حاکمیت، به نیروی انتظامی است.

اهمیت استقرار نظم و امنیت بر کسی پوشیده نیست و در یک جمله می توان گفت تمام فعالیتهای اجتماعی اقتصادی، فرهنگی و سیاسی متکی به استقرار نظم است و در حقیقت استقرار نظم و استحکام یک نهاد حکومتی از هر لحاظ لازم و ملزوم یکدیگرند و چون این وظیفه بر عهده نیروی انتظامی نهاده شده است آنرا به صورت یک اصل بنیادین در شکل گیری نهادهای حکومتی متمایز می سازد، از طرفی دیگر تامین آسایش عمومی و فردی که به ویژه در مبارزه با تبهکاران تبلور می یابد دلیل عمده ای برای تسلط حکومت بر آن سرزمین است.

ماده ۳ قانون ناجا، مصوب ۶۹/۴/۲۷ مجلس شورای اسلامی و با تصویب ۶۹/۵/۳ شورای نگهبان، ماده ۱ و تشکیل نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، استقرار نظم و امنیت و تامین آسایش عمومی و فردی و نگهبانی و پاسداری از دستاوردهای انقلاب اسلامی در چارچوب قانون در قلمرو جمهوری اسلامی ایران است.

ماده ۲۰ بیان قانون، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران سازمانی است متشکل از تأسیسات و تجهیزات لازم برای انجام وظایف و مسئولیتها و امور مربوط به فرماندهی و اجرای احکام و مقررات و سایر امور مربوط به فرماندهی و اجرای احکام و مقررات و سایر امور مربوط به فرماندهی و اجرای احکام و مقررات می گردد.

وقتی در دورترین نقاط مملکت به شخصی ظلمی می‌شود و یا مال و جان او در معرض خطر قرار می‌گیرد تنها جایی که ابتدا از او احقاق حق خواهند کرد مأمورین مستقر در واحدهای انتظامی کشور است که با حمایت دستگاههای قضایی صورت می‌پذیرد.

نهاد دولت کار کردهای^۱ خاصی دارد که شاملی تامین امنیت، بسط و توسعه نظم و امنیت فصل منازعات و در کل هدایت و مدیریت جامعه می‌گردد.^۲

از دیدگاه و نگرش فلسفی و تاریخی، در چند قرن پیش تحولاتی در مغرب زمین صورت پذیرفت، که در اثر آن تحولات، وضعیت متفاوتی در جهان پدید آمد که به دوران تجدید^۳ معروف شده است. در پی مطالعه تاریخی پیدایش نیروی پلیس در طی چند قرن در غرب و سایر مناطق جهان دگرگونیهای ژرفی پدیدار شده و دولت جدید در کشورهای اروپایی ایجاد گردید، این دولتها در تلاش بودند، پیچیدگیها و پیشرفتهای زیادی کسب کردند که پلیس امروزی در مقام سازمان و دستگاه تامین کننده امنیت محصول این شکل جدید از دولت می‌باشد.

پلیس از جهت مبانی نظری به مسأله ((اطاعت)) شهرندان از دولت باز می‌گردد. یکی از وجوه مبانی دولتهای جدید در جوامع بشری آن است که وقتی مردم به رضایت خود و بر اساس فرهنگی و نظام ارزشی خود، دولتی مردمی را ایجاد کنند، به معنای آن است که به آن مشروعیت داده‌اند و در نتیجه باید از آن اطاعت هم بکنند.

«هابز» در این خصوص معتقد است، که در این حالت انسانها از وضع طبیعی خارج به وضع مدنی وارد می‌شوند. در وضع طبیعی، حق طبیعی وجود دارد، زیرا هرکس می‌داند دیگران نیز مثل او حق دارند از جان خود محافظت کنند. اما در مورد استفاده از این حق، داور مشترکی

^۱ Functions

^۲ «علم دین، فلسفه، جامعه‌شناسی عمومی تهران، چاپ دوم ۱۳۶۸، ص ۵۳۵

^۳ modernity

وجود ندارد و این امر به معنی آن است که هر کس در مورد چگونگی استفاده از حق صیانت نفس، خود داور خویش است و این امر موجب بی‌ثباتی و نا‌امنی است. پس انسانها با ایجاد یک وضع مدنی حق دآوری خود را به این موجود صناعی می‌دهند.^۱

جامعه به علت تراجم منافع و مناسبات افراد، تولید نا‌امنی می‌کند، در واقع افراد در جامعه تبدیل به منبع نا‌امنی خود می‌گردند. از این رو اعضاء جامعه بتدریج در اثر آگاهی و پی بردن به تهدیدات و منابع امنی برای حفظ خویش و دارایی شان آماده واگذاری آزادی خود به مرجع مستقلی بنام «دولت» می‌گردند. بتدریج این وضعیت بصورت ساز و کاری در می‌آید که از طریق آن، مردم در صفا دستیابی به سطوح کافی از امنیت در مقابل تهدیدات جامعه می‌باشند.^۲ با توجه به نقش اساسی حباتی نیروی انتظامی در تامین امنیت کشور، این نکته قابل بررسی است که ایفاء نقش مدد در ابزارها و وسایل و امکانات شایسته برای تحقق اهداف و برنامه‌های مدون نیازمند است و اطلاعات به روز پلیسی و کار آمد، فن‌آورهای نوین، پیشگیری و جلوگیری از جرم و بر سرورد با مجرمین با استفاده از تجهیزات مخابراتی و ... بعنوان ابزارهای مورد نیاز، مطرح که حصول به آنها از طرف داخلی کشور به تنهایی کفاف فعالیت‌های نیروی انتظامی را نمی‌دهد و به همین دلیل نیروی انتظامی بایستی از تجربه‌های پلیسی دیگر کشورها استفاده نماید.

چرا که بالا بردن توان کمی و کیفی نیروی انتظامی در گرو همین آبادلات کالا، خدمات، تجهیزات و فن‌آورینها و نهایتا اطلاعات بروز می‌باشد، تا بتواند در مجموع از امنیت کشور که خواستگاه کلیه دولتهای دیگر نیز بوده را تامین نماید. پس می‌طلبد که تامین این ابزارها در دو عرصه داخلی و خارجی صورت پذیرد. ارتکاب جرم و جنایت، آسایش و امنیت عمومی را خدشه دار نموده، ضررهای جبران ناپذیری را در ابعاد مختلف بر اقشار جامعه وارد می‌سازد.

^۱ کمال، یولادی. در دولت اعتماد با دولت عقوبت و تنبیهات، مجله سیاست، ۱۳۸۰، ص ۷۴

^۲ پری بوزان، مراد، دولتها و خرس، ترجمه پژوهشگاه مطالعات سیاسی، تهران: پژوهشگاه مطالعات راهبردی، ۱۳۷۸، ص ۵۱ و ۵۲

حال این سوال پیش می‌آید اگر مجرمی در اقصی نقاط کشور مرتکب جرمی شود و از طریق مرزهای هوایی، زمینی و دریایی به دیگر کشورها فرار نماید چگونه باید احقاق حق گردد. آیا میتوان از مرزها گذر کرد و با مجرمین برخورد نمود؟ یا اینکه باید به یک سازمان بین‌المللی متوسل شد؟

در پاسخ به سوال ذکر شده باید گفت کشف و پیگیری جرائم ارتكابی در درون مرزهای کشورهای توسط پلیس ملی و داخلی آنان انجام می‌پذیرد، اما در صورتیکه مجرمی پس ارتكاب جرم خارج از مرزها فرار نماید، مشکلات خاصی را برای دولتها بوجود می‌آورد، که پیگیری آنها مستلزم حمایت‌های بین‌المللی و تلاش‌ها یا اقدامات فرامرزی می‌باشد.

سازمان پلیس بین‌المللی نیز با چنین هدفی، با همکاری تعداد کثیری از کشورها و دولتها ایجاد گردیده تا از طریق نیروی کشوری کشورهای عضو با نام شهرهای محل استقرار به فعالیت و همکاری پلیسی خود برای تامین امنیت بین‌المللی و داخلی کشورها بپردازند که در کشور ما نیز تحت عنوان اینترپل تهران فعالیت خود را آغاز نموده است. اینترپل تهران یکی از ادارات مستقل نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران است و بعنوان تنها پل ارتباط بین‌المللی ناجا با دبیرخانه کل و پلیس سایر کشورها مشغول فعالیت می‌شود و شبانه روزی می‌باشد. در همین راستا ضرورت همکاری‌های بین‌المللی باید بطور اصولی و هماهنگ با موارد بازنگری قرار گرفته به نحویکه فعالیت پلیس ایران را در زمینه‌های بین‌المللی با آراء، برنامه‌ها و طرحهای مدون، مطلوب نماید.

گسترده‌گی همکاری‌های بین‌المللی، موضوعات اصلی زندگی امروزند و این مولفه‌ها مستلزم رسیدگی‌های همه‌جانبه‌ای هستند. در این ارتباط استفاده و بهره‌مندی از فن‌آوری پیشرفته اطلاعاتی برای انجام ایده‌آل وظایف تشکیلاتی چون «پلیس بین‌المللی» از اهمیت مضاعفی برخوردار می‌باشد. توسعه همکاری‌های متقابل در زمینه استرداد مجرمین بین‌المللی از طریق

انعقاد معاهدات لازم بین کشورهای عضو اینترپل، تقویت و توسعه زیربنایها و افزایش حدود صلاحیت سازمانی و ظرفیتهای موجود می‌بایستی به نتایج پژوهش‌های علمی متکی گردد. قبل از بررسی تنگناها و مشکلات بین‌المللی باید روند همکاری ارگانها، نهادها و وزارتخانه‌ها و دیگر مراجع با یکدیگر در تحقق همکاریهای بین‌المللی شناخته و بررسی شود، تا با تدبیر بهتر، حدود صلاحیت اینترپل را مشخص نموده، سپس به شناسایی عوامل بازدارنده در توسعه همکاریها توجه نموده راهکارهای لازم در تحقق موضوع ارائه گردد.

ضرورت و اهمیت بحث:

گسترش ملل و فن و بی‌نهایتی میزان مسافرتها و مهاجرتها در جهان، زمینه وقوع تخلفات و قانون شکنی‌ها را فراهم می‌کند. جرایم را از حیطه مرزهای جغرافیایی دولتها فراتر برده است. در این میان ضعف پیگیریها از سوی متولیان امر از یک طرف و عدم استفاده از تمامی ظرفیتهای موجود سازمانهای مختلف، ناشی از اهمیت ناقص آنها برای توسعه همکاریهای متقابل از سوی دیگر موجب گسترش بستر شکل‌گیری جرایم از سوی مختلف شده است، برای فائق شدن بر این مشکلات و توسعه فعالیت‌ها اداره کل پلیس بین‌الملل تاجا، که مسئولیت مستقیم پیگیری مجرمین فراری را عهده دار است، متناسب با وظایف و روند به همکاریهای سایر سازمانها نیازمند می‌باشد و چگونگی شدت و ضعف این همکاریها بر اساس اینترپل موثر است. با چنین رویکردی بررسی حدود صلاحیت اینترپل و توسعه راهکارها در ارائه حاضر بنا به دلایل زیر اهمیت دارد:

- (۱) شناخت موانع و مشکلات درون سازمانی موثر در فعالیت‌های اینترپل ناشی از عدم همکاریهای ادارات و واحدهای درون سازمانی تاجا با اینترپل.
- (۲) شناخت و بررسی موانع و مشکلات درون سازمانی موثر در فعالیت‌های اینترپل تهران ناشی از ضعف همکاریهای سازمانها، نهادها و ادارات درون سازمانی نظیر مراجع